

WORK IN PROGRESS - 2025

Inför personnummer till svenska barn födda utomlands

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Svenska Bankföreningen

Problemformulering

Sedan den 1 januari 2000 tilldelas personnummer endast personer som är eller ska vara folkbokförda i Sverige. Personer som inte är eller har varit folkbokförda kan i stället, efter begäran från en myndighet, tilldelas ett samordningsnummer.¹ Denna lagändring innebär att svenska barn födda utomlands tilldelas samordningsnummer - trots att de är svenska medborgare.

Avsaknaden av personnummer leder till många praktiska svårigheter. Personer med samordningsnummer kan inte få BankID, vilket exkluderar dem från en mängd digitala tjänster – inte minst möjligheten att kunna betala via Swish, något som i det närmaste är en förutsättning i dagens alltmer kontantlösa samhälle.

Enligt Svenska Bankföreningen är det av säkerhetsskäl som samordningsnummer inte kan användas.² Skatteverket har under flera år larmat om ett systematiskt missbruk av samordningsnummer.³ Det ledde till att riksdagen 2022 beslutade att samordningsnumren ska delas in i tre nivåer; styrkt identitet, sannolik identitet och osäker identitet.⁴ Enligt Svenska Bankföreningen saknas i dag fysiska id-kort som säkerställer styrkt samordningsnummer⁵ - vilket är den nivå som utlandsfödda svenskar tilldelas.

¹ Skatteverket, [2021], *Tilldelning och uppbyggnad*, Tillgänglig via:

<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.9/330246.html#h-TP-nummer-fore-ar-2000>.

² Svenska bankföreningen, [2023], *Skärpta åtgärder för utfärdande av id-kort*, Tillgänglig via:

<https://www.financesweden.se/om-oss/aktuellt/aktuellt-fran-bankforeningen/skarpta-atgarder-for-utfardande-av-id-kort/>.

³ Ekot, [2017], *Skärpta rutiner för samordningsnummer*, Tillgänglig via:

<https://www.sverigesradio.se/artikel/6796688>.

⁴ Sveriges Riksdag, [2022], *Stärkt system för samordningsnummer [SkU4]*, Tillgänglig via:

<https://data.riksdagen.se/fil/AAB49A12-69C3-46E6-8151-AB5FBB93BE89>.

⁵ Svenska bankföreningen, [2023], *Skärpta åtgärder för utfärdande av id-kort*, Tillgänglig via:

<https://www.financesweden.se/om-oss/aktuellt/aktuellt-fran-bankforeningen/skarpta-atgarder-for-utfardande-av-id-kort/>.

Enligt Polismyndigheten⁶, som ansvarar för pass och nationellt ID-kort – (motsvarande ansvar ligger hos utlandsmyndigheterna utomlands), stämmer dock inte detta. Enligt svensk passlag⁷ måste identiteten styrkas vid ansökan om pass, oavsett om personen har personnummer eller samordningsnummer. Samma krav gäller för nationellt id-kort⁸. Därmed är svenska pass och nationella id-kort godkända id-handlingar som bekräftar styrkt samordningsnummer, enligt Polismyndigheten.

Ett ytterligare problem med samordningsnummer är att de vilandeförklaras efter fem år.⁹ Vid utgången av det femte kalenderåret krävs en ny anmälan för att samordningsnumret ska förnyas – annars förklaras det vilande. Ansökan görs genom personlig inställelse hos Skatteverket, alternativt hos en passmyndighet utomlands.

Utöver den extra administrationen var femte är det ett omfattande problem att många IT-system inom både offentliga och privata verksamheter inte kan hantera samordningsnummer. Detta blir särskilt tydligt när familjer ska flytta tillbaka till Sverige och barnen ska anmälas till skola och barnomsorg, något som ofta behöver göras i god tid - ibland innan de är inskrivna i Sverige.

Att göra skillnad på svenska medborgare beroende på om de är födda i Sverige eller utomlands leder med andra ord till oskäligt stora svårigheter.

⁶ Svenskar i Världen, [2024], *Är BankID-nöten på väg att knäckas?* Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/blog/2024/01/ar-bankid-noten-pa-vag-att-knackas/>.

⁷ Sveriges Riksdag, [1978], Passlag [1978:302], Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/passlag-1978302_sfs-1978-302/

⁸ Sveriges Riksdag, [2005], *Förordning [2005:661] om nationellt identitetskort*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2005661-om-nationellt-identitetskort_sfs-2005-661/

⁹ Sveriges Riksdag, [2022], Lag (2022:1697) om samordningsnummer 3 kap, *Förnyelse och vilandeförklaring*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20221697-om-samordningsnummer_sfs-2022-1697/.

Lösningsförslag

Svenskar i Världen anser att den som har ett svenskt medborgarskap sedan födseln - oavsett om personen är född i Sverige eller utomlands - har rätt till ett svenskt personnummer.

Svenskar i Världen uppmanar därför regeringen att motverka denna grupps exkludering från viktiga samhällstjänster genom att se över regelverket så att svenska barn födda utomlands återigen tilldelas ett svenskt personnummer.

Svenskar i Världen uppmanar därtill Svenska Bankföreningen att omvärdera sitt ställningstagande vad gäller styrkt samordningsnummer. Bankföreningen bör godta de av Polismyndigheten godkända id-handlingarna - svenskt pass och nationellt id-kort – som bevis för styrkt identitet. Bankerna ska inte hänvisa till bristande identitetsskydd som skäl för att neka utfärdande av BankID till dessa personer.